

*Zo lief heeft God de wereld gehad,
dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft,
opdat iedereen die in Hem gelooft,
niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft
Johannes 3:16*

Dit vers is één van de meest blijde boodschappen in het Nieuwe Testament. Als dat kon, zou je het met gouden letters in je hart moeten schrijven; dat zou terecht zijn! Iedere christen moet deze woorden zich eigen maken. Elke dag behoort hij ze minstens één keer in zijn hart op te zeggen, zodat hij de woorden goed uit zijn hoofd kent. Want hier hoor je woorden die van een treurig mens een vrolijk mens maken, en van een dode een levende – als je er tenminste vast in gelooft.

We kunnen niet alles van deze tekst uitdiepen, maar willen er toch wel iets over vertellen. En we bidden dat de Geest deze woorden helder maakt in ons hart. Als Hij ze helder maakt en ze laat oplichten, krijg je ze rechtstreeks in je hart.

Het is een rijk evangelie en het is zit vol troost. “Zo lief heeft God de wereld gehad”, en dan zo veel, “dat Hij zijn eniggeboren Zoon gaf”. Daardoor zullen zij niet sterven maar eeuwig leven hebben. Om te laten zien wat dat betekent, wil ik een beeld gebruiken. Er is sprake van de gever, van de ontvanger, van het geschenk en ook van de vrucht en het nut ervan. Al die zaken zijn zo groot, dat het met woorden niet valt uit te drukken.

1. Niemand minder dan God de Schepper geeft

Een grotere gever dan deze gever is er niet. Er staat niet: de keizer heeft gegeven, maar: God. Hij is onbegrijpelijk en Hij heeft alle dingen geschapen. Maar waarom zou ik hier zoveel woorden aan wijden? Het valt niet onder woorden te brengen zoals het zou moeten. God is boven alles verheven; in vergelijking met Hem zijn alle schepselen zoals een zandkorreltje is in vergelijking met de hemel en de aarde. Zo’n grote vrijgevege is Hij, we kunnen Hem inderdaad wel die naam geven. Dit dus over de persoon van de gever.

Als je over God hoort spreken, bedenk dan: in vergelijking met God zijn alle koningen en keizers met hun gaven en personen, niets meer dan drek. Je hart moet van dat besef zóveel sneller gaan kloppen en erdoor verruimd worden, dat alle dingen met God vergeleken klein worden. Zo verheven moet je over God denken.

2. God geeft, omdat Hij liefheeft

Vervolgens, deze God geeft ook op een manier die alle perken te buiten gaat. Als Hij geeft, dan geeft Hij niet een loon waarop wij recht hebben. Ook geeft Hij niet omdat Hij niet zou weten dat we zijn gave niet waard zijn. Hij geeft *uit liefde*. God heeft de wereld liefgehad. Hij is een gever die van harte geeft, en uit grondeloze en goddelijke liefde is Hij gever. Bij God (en ook bij de mensen) bestaat er geen grotere deugd dan de eigenschap van liefde. Want als je iets liefhebt, dan zet je je daarvoor in met lijf en leven.

Geduld, kuisheid, rechtvaardigheid enzovoorts zijn natuurlijk ook fraaie deugden en ook daarin kom je liefde voor de naaste tegen. Maar toch zijn ze maar klein in vergelijking met de deugd van de liefde zelf. Als iemand rechtvaardig is, dan krijgt hij beloning en vergoeding volgens wat hij verdient. Maar als ik iemand liefheb, dan ben ik helemaal voor hem ter beschikking. Waarin ook maar de ander mij nodig heeft, daarvan merkt hij dat ik er voor hem ben. Onze Heere God geeft dus aan ons niet alleen maar omdat Hij geduldig is. Ook niet alleen maar omdat Hij rechtvaardig is. Hij geeft op grond van de hoogste deugd die er bestaat, en dat is de liefde. Laat dit je hart wakker schudden! Alle verdriet moet erdoor worden weg gescheurd; en richt je ogen op de liefde van God die zo diep is als een afgrond. Hij is immers de meest vrijgevege persoon die er bestaat, en als Hij geeft, komt dat voort uit de hoogste deugd die er is.

Het geschenk is juist daarom zo kostbaar, omdat het voortkomt uit liefde. Als iemand iets van harte geeft, dan zeggen we: “Ik houd van dat geschenk, want het komt uit lieve handen.” Je kijkt dan niet

zozeer naar het geschenk, maar meer naar het hart. Want door dat liefdevolle hart krijgt het geschenk zo'n grote waarde. Stel je voor dat God aan mij niet twee maar slechts één oog had gegeven, slechts één voet of één hand. Maar als ik zou weten dat Hij dit zo had gedaan uit goddelijke en vaderlijke liefde, dan zou ik zeggen: "Dit ene oog is mij liever dan duizend andere ogen."

Zo is het hier ook: als je beseft dat God jou de doop geeft, dan moet de doop elke dag voor jou evenveel waard zijn als een hemels koninkrijk. In die doop gaat het er niet zozeer om dat je iets groots te zien krijgt, maar je ziet daarin de grote liefde van God die Hij met dit geschenk erbij geeft.

3. God geeft Zijn eigen Zoon

Ons hart wordt groot en ruim en ook de gever is groot. Maar, ten derde, ook het *geschenk* is onuitsprekelijk groot. Wat geeft God? "Zijn Zoon". Echt waar dus: Hij geeft niet een muntje, een oog, een paard, een koe, een koninkrijk; ook niet de hemel met de zon en de sterren, ook niet het complete heelal, maar: Zijn Zoon die even groot is als God Zelf. Dit moet ons hart helemaal verlicht maken, het moet ons hart in vuur en vlam zetten. Van blijdschap zouden we altijd moeten dansen.

De gever is oneindig en onuitsprekelijk, zijn bedoeling met het geven is dat ook, en dit geldt ook voor wat Hij geeft. Als Hij de Zoon geeft, wat houdt Hij dan nog achter? Hij geeft met Zijn Zoon ook Zichzelf, zegt Paulus in Romeinen 8:32: "Omdat Hij de Zoon gaf, heeft Hij aan ons ook samen met Hem alles gegeven." Dus alles wat er is, wordt ons met de Zoon gegeven - of het nu gaat om de duivel, de dood, het leven, de hel, de hemel, de zonde, de rechtvaardigheid of de onrechtvaardigheid. Alles moet van ons zijn. Want de Zoon is aan ons gegeven, en alle dingen samen met Hem (Kol. 1:17: 2:3,9).

Als wij dus God geloven en dit geschenk aannemen, dan kan het niet anders of alles wat geschapen is, staat ons ten dienste, of het nu goed of slecht is, levend of dood. In 1 Korinthe 3:22 staat dan ook: "Alles is van jullie, of het nu Paulus is of Apollos, of het nu Kefas is of de wereld, of het nu het leven is of de dood, of het nu gaat om tegenwoordige of om toekomstige dingen – alles is van jullie. Want jullie zijn van Christus en Christus is van God." Alles is in Christus inbegrepen. Dit is me toch een geschenk! Als je hier goed over nadenkt, dan moet je wel zeggen: wat stelt goud, zilver en beroemdheid voor in vergelijking met deze schat?

Maar daar komt dan dat vervelende ongeloof. Christus klaagt daarover iets verderop in dit hoofdstuk (Joh. 3:18-19). Wat een grote blinde duisternis is het toch, dat wij dit weliswaar horen maar niet geloven. Deze heerlijke en troostende woorden gaan het ene oor in en het andere oor uit. We maken ons zo druk als we iets gaan kopen, of als er een huis of een slot te koop staat. Het lijkt dan wel alsof ons leven alleen maar gericht is op het tijdelijke goed. Maar als er zo heerlijk wordt gepreekt dat God Zijn Zoon gegeven heeft, dan zijn we zo laks als nergens anders.

Wie zorgt daar toch voor, dat de mensen deze gave zo gering vinden, deze woorden niet in hun hart schrijven en God er niet voor danken? Ons hart is bezeten van die vervelende duivel. Hij zorgt ervoor dat wij zo stug en koud zijn. Vandaar zei ik dat we deze woorden elke dag mee uit bed moeten nemen en God ervoor moeten danken.

"Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft". Hier heb je de drie stukken: de gever, de liefde en de gave, namelijk Jezus Christus. Daarmee is alles gegeven.

4. De enige voorwaarde is dat wij de gave aannemen

Er is nog een belangrijk punt: we moeten de gave niet opvatten als loon of verdienste, maar het moet echt *een gave* kunnen heten. Het wordt niet met een onderpand gegeven, het wordt niet uitgeleend of betaald. Je kunt er niets voor geven, maar je mag niets anders doen dan je hand ophouden. God, heb medelijden! Hij wil niet dat je het geschenk alleen maar mag aanraken, maar Hij wil het je werkelijk geven. Het moet geen loon zijn, maar je eigendom: neem het maar! Raad eens hoe die mensen heten van wie men zegt: "Als iemand iets niet wil hebben, dan kun je hem ook niets geven"?

Stel je eens voor dat er een vrijgevige koning is. Aan een arme man die niets heeft om van te leven en die geen kleren heeft om aan te trekken, biedt hij gratis een kasteel aan dat elk jaar duizend gulden oplevert. Maar die arme zou als antwoord geven: "Ik wil het niet hebben!" Dan zou de wereld uitschreeuwen: "Zo'n stom mens heb ik nog nooit gezien of gehoord. Dat is geen mens meer!" Zo gaat

het in de wereld. Maar hier wordt niet slechts een kasteel gegeven, maar de Zoon, en dat gratis. Want er wordt gezegd: “Houd je hand maar op, neem het maar!” We moeten alleen maar ontvangers zijn.

Maar voor het geval dat je niet ontvangt, bedenk dan eens wat voor een zonde het ongelooft is. Het is niet menselijk meer als je je verzet tegen de Here die ons Zijn eigen Zoon wil geven. Maar hieruit zien jullie dat de hele wereld dom en dwaas is en van de duivel bezeten. Want de wereld kan niet blij zijn met deze gaven. Ze kunnen het niet verkroppen dat ze niets meer dan ontvangers moeten zijn. Als het om een gulden ging die aan iemand wordt aangeboden, dan wordt zo iemand er vrolijk van – maar niet als het gaat om de Zoon van God. Zo bezeten is de wereld.

Dit is het vierde punt. Het moet heel eenvoudig een gave zijn; we hoeven er niet voor te werken en we hoeven het niet te betalen.

5. God geeft aan de zondige wereld

In de vijfde plaats wordt ook de ontvanger afgebeeld – de wereld. Dat is me toch een afschuwelijke ontvanger! Het valt niet in woorden te vangen. Waarmee verdient ze dit geschenk? De wereld is de bruid van de duivel, de vijand van God en de allergrootste lasteraar. Naast de duivel heeft onze Here God geen grotere vijand dan ons, want zonder Christus zijn wij kinderen van de duivel. Schrijf dat nu ook eens op in je hart: wat de wereld is, wat God is, wat zijn Zoon is, en in welke zin Hij het geschenk van God is.

De wereld is niets anders dan een hoop mensen die God niet geloven; zij beweren dat God ongelijk heeft, ze lasteren zijn Naam en verachten zijn woord. Aan hun vader en moeder zijn ze ongehoorzaam, ze zijn echtbrekers, verraders, dieven en booswichten. Je ziet het voor ogen: louter ontrouw, godslastering en dergelijke zaken regeren de wereld. Aan deze lieve bruid en dochter die een vijand is van God, schenkt Hij zijn Zoon.

De gave is ook daarom zo groot, omdat onze Here God zich niet tegen de wereld keert. Met één enkele hap verslindt Hij alle lastering van de mensen, en ook dat zij Zijn naam te schande maken en al Zijn geboden overtreden. God kan als geveer nog zo groot zijn, maar eigenlijk zou de slechtheid van de wereld Hem moeten afstoten. De zonden van de wereld zijn immers oneindig. Maar toch overwint Hij die zonden. De zonden tegen de eerste en tegen de tweede tafel van de wet neemt Hij weg en Hij wil er niets meer van weten. Dan moeten we Hem toch liefhebben en vertrouwen, als Hij de zonden wegneemt en de wereld met al haar zonden liefheeft?

Terwijl het toch ontelbaar veel zonden zijn. Elk mens afzonderlijk is al niet in staat om zijn eigen zonden te tellen, wie zou dan de zonden van de gehele wereld kunnen tellen? En toch staat er dat Hij het aan de wereld heeft gegeven. Er moet dan ook vergeving van de zonden zijn, als Hij de wereld liefheeft die Hem lastert. Als Hij zoveel kan geven aan de wereld die zijn vijand is, als Hij zelfs zichzelf aan de wereld geeft, kan Hij dan de wereld haten? Welk hart zou daarover niet vrolijk zijn, dat God ingrijpt en zijn lieve Zoon aan slechte kerels geeft!

Wat ben ikzelf bijvoorbeeld voor iemand geweest... Vijftien jaren lang heb ik de mis gelezen en heb ik Christus gekruisigd. In het kloosterleven heb ik allerlei vormen van afgoderij bedreven. Maar ondanks dat ik Hem zo geplaagd heb, openbaarde Hij aan mij zijn Zoon en ook zichzelf. Hij had dit tuig zo lief dat Hij al mijn slechtheid vergeeft. O Here God, wat moet dat voor een mens zijn die hier nog ondankbaar blijft! We horen hier toch vrolijk van te worden en Hem niet alleen graag te dienen, maar ook graag alles te ondergaan en erbij te lachen als wij vanwege Hem zouden moeten sterven. Hij heeft ons immers zo'n schat gegeven. Ik zou me toch graag met vuur moeten laten verbranden als getuige van Hem, als ik dit geloof? Maar bedankt ongelooft, dat je ons hierin zo hindert.

Het gaat dus om iets groots, en het is groot vanwege de geveer, vanwege zijn liefde, zijn geschenk, vanwege het ontvangen en ook vanwege de persoon die de gave krijgt.

6. Het doel van Gods gave is redding en eeuwig leven

Nu volgt het einddoel van de gave van God. Welke bedoeling heeft Hij daarmee? God geeft mij niet zodat ik ervan kan eten en drinken. Nee, ik kan er het allerbeste nut uit verkrijgen. Hij wil niet iets als een soort bruidsschat geven; evenmin als Hij de doop en het sacrament van het avondmaal geeft als

een bruidsschat. Maar God geeft met dit doel, dat de gelovige niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft. Het is Hem niet daarom te doen dat Hij aan mij een koninkrijk of de hele wereld zou geven. Wat Hij mij wil geven, is dat ik bevrijd zal zijn van de hel en van de dood en dat ik niet verloren ga.

Dit moet de Zoon doen. De duivel moet worden opgevreten en de hel moet worden geblust. Ik moet los komen van de eeuwige ellende. Dat moet de gave uitwerken: ze moet de hel dichtstoppen, en van een zwak hart een zeker en vrolijk hart maken. En dat niet alleen, maar ze moet ook leven en zelfs eeuwig leven teweeg brengen. Dat kun je wel een gave noemen!

Wie zover komt dat zijn hart van vreugde hierdoor verruimd wordt, heeft daar voldoende aanleiding toe. Er wordt hier eeuwig leven beloofd, en daar wordt de dood niet meer gezien. Er is alleen maar vreugde, en we zijn daarvan zeker omdat wij een genadige God hebben.

Deze woorden zijn dus van dien aard dat niemand is staat is om ze echt te doorgronden. Spreek ze elke dag biddend uit en vraag de Heilige Geest of Hij ze in ons hart drukt. Hij moet maar goede theologen van ons maken, namelijk zulke theologen die over Christus spreken en in staat zijn om over alle leerstukken een oordeel te geven, en die alles kunnen verdragen wat hun overkomt.

Maar als we deze woorden maar gewoon aan ons voorbij laten gaan, dan blijven ze ook niet hangen en het hart blijft precies zo, zoals het vroeger ook was. Maar het is toch telkens weer kwalijk en beklagenswaardig dat dit gebeurt. Degenen die deze woorden zo aan zich voorbij laten gaan, die zullen daar in de hel spijt van hebben.

7. De gave van eeuwig leven wordt door geloof ontvangen

Wat is dan de manier waarop ik dit moet aannemen? Wat is de tas of de doos waar men de schat inlegt? Dat is het geloof, dat wil zeggen: door te geloven. Het geloof houdt de hand op en houdt de zak open. Want precies zoals God de gever is dankzij zijn liefde, zo zijn wij ontvangers dankzij het geloof. Je hoeft het niet te verdienen door een monnikenleven. Jouw eigen werken doen er niet toe.

Let er echter wel op, dat je je dit láát geven. Doe slechts je mond open. Ik doe daar zelf niets aan toe; ik houd me alleen maar stil en ik laat het bij me naar binnen schuiven. Dus dit geschenk wordt door de liefde gegeven en door het geloof ontvangen. Als je dit gelooft, namelijk "Zo lief heeft God de wereld gehad, enzovoorts", dan ben je beslist zalig. Want het geschenk is zo groot dat het de dood verslindt. Het is als wanneer je in het haardvuur een druppeltje water laat vallen; zo vergaat het met alle zonden van de wereld dankzij deze gave. Als je Christus maar aanraakt, dan zijn je zonden verdwenen. Het is als met een klein vonkje aan een strohalm wanneer dat in de zee valt.

Maar dit gebeurt alleen maar dan als iemand deze schat door het geloof aanneemt en in de Zoon gelooft. Dat wil de tekst immers zeggen: "Zo lief heeft God de wereld gehad", enzovoorts. Het zijn gouden en levendige woorden; God geve dat we ze aangrijpen. Want geen enkele duivel heeft vat op iemand die aan deze woorden denkt. Laat hij vrolijk zijn en zeggen: "Ik heb Uw Zoon, en U heeft daaraan als een bewijs het Evangelie toegevoegd. Dus U bevestigt het met Uw eigen woord, en U zult mij niet bedriegen. Here, ik geloof het, daaraan hoef ik niets meer toe te voegen. Maar als ik in twijfel ben, geef dan genade zodat ik het geloof."

Op deze manier behoort iedereen meer en meer te geloven; want het evangelie moet worden geloofd. Zo wordt een mens vrolijk en vol van levenslust, en daardoor doet hij alles graag en is hij ook bereid om dingen te ondergaan, want hij ervaart dat hij een genadige God heeft.

8. Gods gave is voor iedereen

"Ja", zeg je, "dat zou ik kunnen vatten als ik Petrus of Paulus of Maria zou zijn. Dat zijn heilige mensen, en ik geloof dan ook dat dit geschenk aan hen gegeven is. Maar hoe kan ik weten dat het ook aan mij is gegeven? Ik ben een zondaar en ben deze gave niet waard." Maar let nu toch eens op de woorden! Aan wie heeft Hij de Zoon gegeven? Aan de wereld. En "wereld" betekent niet Petrus en Paulus, maar de complete menselijke natuur. Geloof je dus dat jij een mens bent? Pak jezelf bij je neus, om te merken of jij niet evengoed een mens bent als een ander. De tekst zegt toch dat aan de *wereld* de Zoon gegeven is. Daarom moet alles wat mensen kinderen heet, dit aannemen. Als ik het niet voor mijzelf en als jij het niet voor jouzelf zou mogen aannemen, dan hield het niets in. Want het gaat jou

aan; jij bent een mens en een stuk van de wereld. God heeft Zijn Zoon niet aan de duivel of aan de honden enzovoorts gegeven, maar aan de mensen.

Je moet dus niet beweren dat God ongelijk heeft en zeggen: "Wie weet of Hij Hem aan mij gegeven heeft?" Dan maak je onze Here God tot een leugenaar. Sla een kruisje zodat deze gedachten je niet bedriegen en bij je opkomen. Zeg liever: "Wat vraag ik me af of ik niet Petrus of Paulus ben? Als God zijn gave had willen geven aan mensen die het waard zijn, dan had Hij die gegeven aan de engelen of aan de zon en de maan; die zouden zuiver zijn geweest. Maar wat was David? En ook de apostelen waren zondaren!"

Niemand moet dus zo redeneren: "Ik ben een zondaar en ben dit geschenk niet net zo waardig als Petrus." Veel beter kun je zeggen: "Ik moge zijn zoals ik ben, maar hoe dan ook mag ik niet beweren dat mijn God ongelijk heeft. Ik behoor tot de wereld die Hij heeft liefgehad. En als ik dit niet voor mijzelf aanneem, dan zou ik aan alle andere zonden ook nog deze zonden toevoegen dat ik God van leugens beschuldig."

"Ja maar", denk je, "Hij zou het aan mij persoonlijk moeten beloven." Nee, God vat allen in het algemeen samen, en dan kan ik er niet aan twijfelen dat Hij niemand uitsluit. Maar als iemand zichzelf buitensluit, dan zal hijzelf dat moeten verantwoorden. Ik zal hen niet veroordelen, maar hun eigen mond zal hen oordelen, omdat zij het niet aannemen.

Tot zover over deze woorden. Het is echt een prachtige boodschap, en je raakt er nooit op uitgeleerd. Het is de hoofdspreuk die ons Christus voor ogen afbeeldt. Het laat zien wat een christen bezit, wat de wereld is en wat God is. Laten we God aanroepen zodat wij het kunnen geloven, dat we vrolijk bereid zijn hiervoor te lijden en te sterven en zalig worden. Daartoe helpe onze lieve God ons! Amen.